Tilasiemen
Tähkän mitan edellä
20 vuotta
Siemeniä tarjolla!
Viljat, nurmet, öljy- ja palkokasvit
myynti 010 217 6776
www.tilasiemen.fi vaihde 010 217 6777
Tilasiemen

MAASEUDUN TULEVAISUUS
NRO 131 - PERUSTETTU 1916
KESKIVIIKKONA 7. MARRASKUUTA 2012

VALTRA
VAIHTOKONEPÖRSSI
020 350 500
www.valtra.fi valtrameklari@valtra.com

VIIDEN VUOROKAUDEN SÄÄ

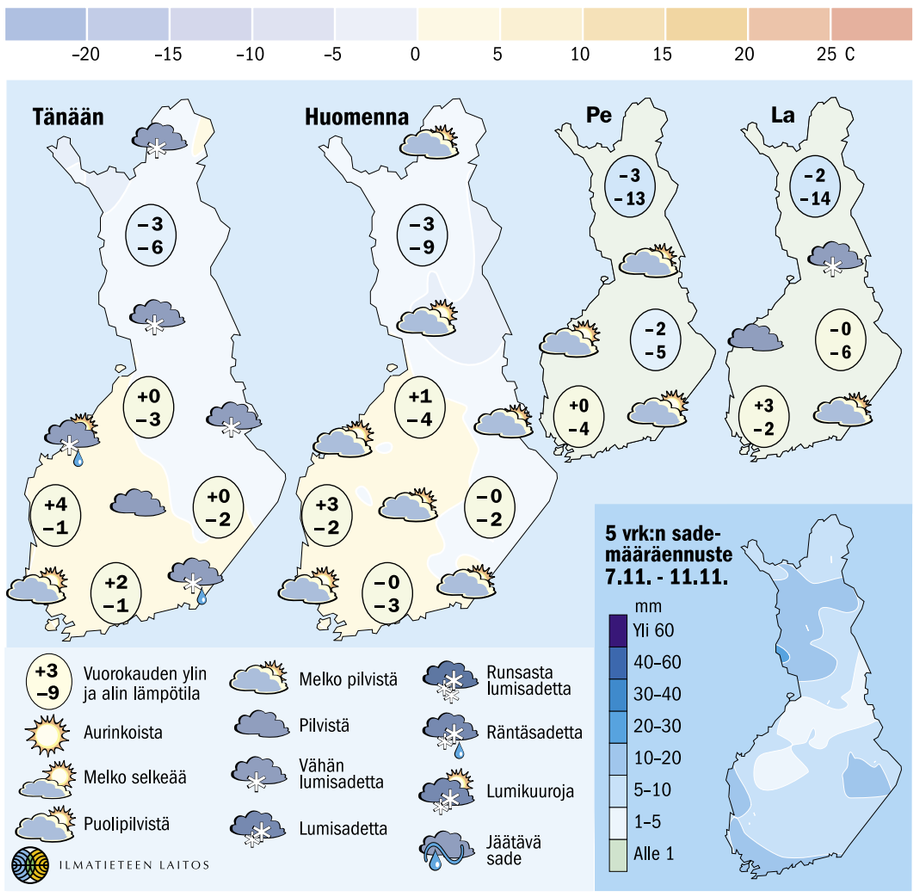

”Ympäristötuen nykyehdot eivät auta vesistöjä”

Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ekonomisti haluaisi uuteen ympäristötukijärjestelmään perustuen sijaan pelkkiä erityistukia.

KARI SALONEN

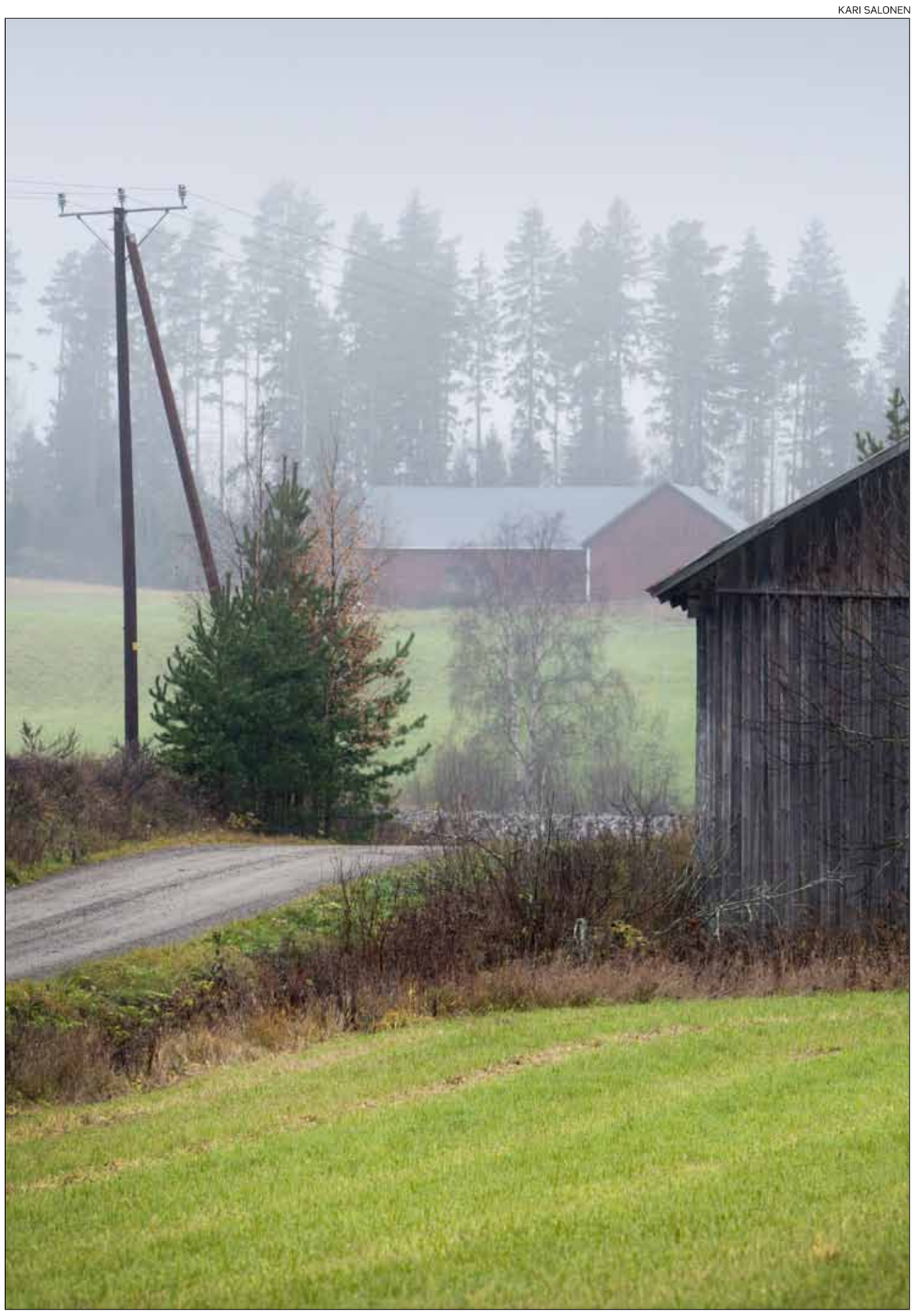

Nykyistä suurempi osa pelloista pitäisi Vatt:n johtavan ekonomistin Marita Laukkasen mukaan olla talvisin kasvipeitteisenä.

Ympäristötukeen käytetään vuosittain rahaa noin 300 miljoonaa euroa, mutta sen vesiensuojelulliset tulokset eivät ole riittäviä rahalliseen satsaukseen nähden, toteaa Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (Vatt) johtava ekonomisti **Marita Laukkanen**.

”Perustuen ympäripyöreät ehdot eivät juuri kannusta viljelijöitä vesiensuojelullisiin toimiin. Sen sijaan erityistukisopimuksen tehneillä tiloilla vesistöihin vaikuttavia tekemisiä suunnitellaan huomattavasti tarkemmin. Tilat ovat sitoutuneempia vesiensuojeluun.”

Laukkasen näkemys perustuu tutkimukseen, jonka hän on tehnyt yhdessä Queenslandin yliopiston tutkijan **Céline Naugesin** kanssa.

Tutkimuksessa Laukkanen ja Nauges tarkastelivat Suomen ympäristötukijärjestelmän vaikutuksia sen kahdella ensimmäisellä ohjelmakaudella vuosina 1996–2000 ja 2001–2005.

Vesiensuojelullisia hyötyjä vain vähän

Vesiensuojelun näkökulmasta ympäristötukea markkinoidaan veronmaksajille niin, että se kannustaa lannoitteiden käytön vähentämiseen, Laukkanen korostaa. Lisäksi ehtoihin kuuluvat pientareet ja suojakaistat.

Muuta perustuesta ei hänen mukaansa vesiensuojelun näkökulmasta löydy.

Laukkanen myöntää, että vesiensuojelun kannalta lannoituksen vähentämistä tärkeämpää on sen tarkoituksenmukaisuus.

”Jos ympäristötuen sallima typpilannoituksen määrä on 90 kiloa typpeä hehtaarille ja optimaalinen määrä vaikkapa 80 kiloa hehtaarille, miksi optimaalisen määrän käytöstä pitäisi viljelijälle maksaa tukea? Siitä ei aiheudu lisäkustannuksia, joita pitäisi tuen muodossa hyvittää.”

Lannoitusta voisi rajoittaa lannoiteverolla

Laukkasen mielestä perustuella ei saada aikaan juuri mitään, joten ainakin vesiensuojelun näkökulmasta siitä pitäisi luopua kokonaan.

Tällöin ympäristötuen lannoitusrajat poistuisivat ja viljelijä voisi käyttää typpeä sen verran kuin nitraattiasetus sallii. Sen sijaan fosforille ei olisi mitään rajoitusta.

Olisiko se tavoiteltava tilanne?

Laukkanen esittää lannoituksen käytön rajoittimeksi taloudellista kannustinta, lannoiteveroa.

”Viljelijällä on tällöin mahdollisuus itse päättää, minkä verran peltoja on tarpeen lannoittaa. Siitä hyötyisi myös tila, jolla on korkea lannoitustaso ja joka ylittää sen avulla koviin satoihin. Se voisi käyttää jatkossa sen verran lannoitteita, kuin sadon tuottaminen vaatii.”

”Siitä huolimatta kokonaisuutena lannoitteiden käyttö vähenisi.”

Uudistus ei ole muuttanut järjestelmän perustaa

Tutkimuksessa on tarkasteltu vain ympäristötuen kahta ensimmäistä ohjelmakautta, vuosia 1996–2000 ja 2001–2005.

Laukkanen toteaa, että seuraavilla ohjelmakausilla tukijärjestelmään on tehty rakenteellisia muutoksia, joten täysin rinnastettavissa tutkimusjakso ei ole nykyjärjestelmään.

Muutoksista huolimatta järjestelmän perusajatus on entinen: viljelijöille maksetaan perustukea ja sopimuksiin perustuvaa erityistukea.

Vesiensuojelun näkökulmasta perustuesta kannattaisi Laukkasen mukaan vuoden 2014 politiikkauudistuksen yhteydessä luopua ja siirtyä pelkästään erityistukiin.

JUHANI REKU

Aluksi sää poutaantuu

VIIKON PUOLIVÄLIN JÄLKEEN lännestä saapuu korkeapaineen selänne ja sää poutaantuu ja selkenee. Samalla luoteenpuoleinen virtaus tuo mukanaan kylmempää ja kuivempaa ilmaa. Viikon loppupuolella kuitenkin taas lauhtuu ja muuttuu epävakaisemmaksi virtauksen kääntyessä etelänpuoleiseksi.

LÄMPÖTILA ON ENIMMÄKSEEN -5–+5, maan pohjoisosassa 0–-15 astetta. Viikon puolesta välistä alkaen yöpakkasia esiintyy koko maassa.

ENNUSTETTU SADEMÄÄRÄ ON vedeksi muutettuna suuressa osassa maata 5-10 mm. Enimmät sateet tulevat jakson loppupuolella.

SEURAAVAN VIIDEN VUOROKAUDEN aikana sää on lauhaa ja epävakaista.

SÄÄ EILEN

Paikka	Lämpötila	Pilvisyys	Sade 5 vrk
Helsinki	1	●	33.6
Kiikala	0	●	25.3
Turku	3	●	14.2
Jomala	3	●	11.5
Pori	1	●	2.7
Niinisalo	0	●	4.8
Tampere	2	●	6.1
Jokioinen	1	●	13.8
Lahti	1	●	29.4
Kouvola	0	●	35.2
Lappeenranta	1	●	24.4
Mikkeli	0	●	*
Ilomantsi	–0	●	13.4
Joensuu	0	●	18.3
Kuopio	0	●	15.1
Viitasaari	0	◐	18.2
Jyväskylä	1	●	12.6
Ähtäri	–0	●	7.8
Kauhajoki	–2	●	3.0
Vaasa	–2	●	2.6*
Ylivieska	–2	●	11.8
Kajaani	0	◐	23.0
Oulunsalo	–1	●	14.8
Pudasjärvi	1	●	23.1
Suomussalmi	–1	●	24.6
Kuusamo	0	●	18.0
Rovaniemi	–1	●	22.5
Pello	–5	●	25.8
Salla	–1	●	15.1
Sodankylä	–3	●	22.1
Muonio	–11	◐	19.9
Kilpisjärvi	–3	◐	5.1
Ivalo	–4	●	13.4
Utsjoki	–5	◐	16.0

*jaksossa puuttuv(i)a päiv(i)ä

Sää eilen klo 11 ○= selkeää
Sadejakso päättyen eilen klo 8 ◐= puolipilvistä ●= pilvistä

st1
Pysyvästi edullista lämmitysöljyä ja moottoripolttoöljyä
Tilausnumero:
02083–55555
ark. 8–16

Rahanarvoiset edut kestotilaajalle!
Maaseudun Tulevaisuuden kestotilaajaetuna saat:
TÄYDELLISEN SÄÄPALVELUN
+ UUSI ETU Lukuoikeuden näköislehteen ja arkistoon
+ UUSI ETU Lukuoikeuden Kantri-kuukausiliitteen näköislehteen
Käytä etusi heti ja kirjaudu osoitteessa:
www.maaseuduntulevaisuus.fi/kirjaudu

Tuuleeko kaikilla Tuuloksen tuvilla
Kuntakohtainen täsmäsää
www.maaseuduntulevaisuus.fi mobiili: m.mt1.fi

Maatalouden sääpalvelun puhelinnumero
Kaikkialla maassa alueellisena numerosta:
0600 10620
• 24 tuntia vuorokaudessa
• hinta: 0,93 e/min + paikallispuhelumaksu
Ilmatieteenlaitoksen

Nykyistä suurempi osa pelloista pitäisi Vatt:n johtavan ekonomistin Marita Laukkasen mukaan olla talvisin kasvipeitteisenä.

”Tutkimuksesta ei ole tukiuudistuksen pohjaksi”

MTK:n ympäristöjohtajan **Liisa Pietolan** mielestä Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ekonomistin **Marita Laukkasen** ja Queenslandin yliopiston tutkijan **Céline Naugesin** tutkimusta ei voida käyttää perusteena ympäristötuen perustuen poistamiseen.

Tutkimuksesta ei ole myöskään pohjaksi seuraavan ohjelmakauden suunnitteluun. Siinä ympäristökorvausjärjestelmää tarkastellaan vain vesiensuojelun näkökulmasta.

”Ei järjestelmää rakenneta vain vesiensuojelua varten. Se perustuu kolmeen pilariin, joita ovat vesiensuojelun lisäksi luonnon monimuotoisuus ja ilmasto. Lisäksi ympäristökorvaus on myös valtakunnallinen järjestelmä eikä sitä voida kohdistaa vain esimerkiksi lounaiseen Suomeen eroosioherkille alueille.”

Ympäristötuen seuraavaa ohjelmakautta valmistellaan paraikaa. Valmistelussa joudutaan Pietolan mukaan hahmottamaan hyvin monimutkaisen palapelin kaikki osat. Jos perustuesta luovuttaisiin, koeteltaisiin jo viljelijöiden oikeusturvaa.

”Kaikilla viljelijöillä pitää olla pääsy ympäristökorvausjärjestelmän piiriin, sillä jokaisella tilalla on jotain kehitettävää. Kriteerien, joiden mukaan toimenpiteet valitaan ja korvausta maksetaan, pitää olla oikeudenmukaisia. Tämä on valtava haaste tutkijoille.”

Lannoitusrajoitukset voivat lisätä valumia

Pietola ihmettelee sitä, että Laukkanen korostaa voimakkaasti lannoituksen vähentämisen merkitystä vesiensuojelussa.

”Ei valumia pystytä estämään pelkällä lannoituksen vähentämisellä. Jos fosforilannoitusta vähennetään, kasvit eivät voi käyttää hyväkseen maassa olevaa typpeä ja sen huuhtoutuminen lisääntyy. Se on ihan minimilain mukainen tosiasia.”

Tilannetta ei voi korjata typpilannoituksen vähentämiselläkään.

Pieneliöt hajottavat joka tapauksessa maassa olevaa orgaanista typpeä liukoiseen muotoon, joka huuhtoutuu, kun kasvit eivät pysty sitä fosforin puutteessa hyödyntämään, Pietola muistuttaa.

Sisäiseen kuormitukseen puututtava toden teolla

Pietolan mielestä lannoituksen vähentämispuheiden sijaan pitäisi tunnustaa tosiasiat.

”Maataloudella on osuutensa vesistökuormituksessa, mutta erittäin suurena jarruna vesien tilan parantamisessa on pohjasedimenttien sisäinen kuormitus. Ilman niihin puuttumista vesistöjen tila ei kohene.”

Pietola lisäisi hoitokalastusta, ruovikoiden niittoa ja vesikasvien juurakoiden poistoa, koska niiden mukana ravinteita saataisiin pois vesistöistä.

Tärkeä konsti olisi myös luoda ruoholle toimivat markkinat.

”Jotta suojavyöhykkeillä päästäisiin vesiensuojelutavoitteisiin, niiden sato pitäisi korjata ja hyödyntää biokaasulaitoksissa.”

”Lisäksi olisi jo korkea aika ryhtyä puhumaan rehevöittävästä fosforista kokonaisfosforin sijaan. Liukoisessa muodossa olevaa fosforia maatalouden päästöistä on vain 10–20 prosenttia.”

JUHANI REKU

VERKOSSA SANOTTUA

• Sinänsä tässä olisi hyvä leikkauskohde, koska Suomen vaikutus Itämereen on kuitenkin hyvin marginaalinen esim. Venäjän vuoksi.

Mika

• Tuki luotiin alunperin tulotueksi ja sille keksittiin muodollisia perusteita ympäristöasioista.
• Tuen ehdot ohjaavat näennäisviljelyyn kuten suorakylvöön. – – Toki suorakylvössäkin kasvaa jos maat ovat erittäin läpäiseviä, siemenmäärää lisätään 20 ja lannoitemäärää 10–30 prosenttia. Eli ojasta allikkoon. Tämä vain kasvipeitteisyysvaatimusrahan saamiseksi.

Martti

• Mikäli ympäristötuen ehtoihin tulee vähänkään lannoiterajoihin kiristyksiä minä jään pois koko tuesta ja rupean viljelemään peltoja niin kuin niitä pitääkin.

Rajansa kaikella

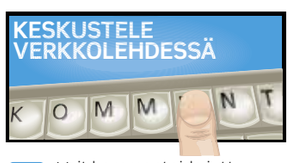

Voit kommentoida juttua Maaseudun Tulevaisuuden verkkolehdessä osoitteessa www.maaseuduntulevaisuus.fi.

Lisäbyrokratia ei tutkijaa pelota

Ympäristötuen mittavaa valvontakoneistoa on kritisoitu paljon.

Jos perustuki poistettaisiin kokonaan ja korvattaisiin Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen johtavan ekonomistin **Marita Laukkasen** ehdotuksen mukaisesti erityistukisopimuksilla, eikö valvontabyrokratia ja sen aiheuttamat kustannukset kasvaisi entisestään?

”Tuo on hyvä huomio. Valvontaa ja siitä aiheutuvia kustannuksia ei tutkimuksessa otettu huomioon. Näkisin kuitenkin niin, että perustuesta ja sen valvonnasta luopumisen tuottama säästö on niin suuri, että lopputuloksena jäisimme silti plussalle, vaikka meillä olisi erityistuki ja sen valvontojen aiheuttamat kustannukset”, Laukkanen toteaa.

Toisaalta hän arvelee, etteivät erityistukisopimukset ole niin byrokraattisia kuin lähes kaikille viljelijöille maksettava perustuki.

”Toki siinä on valmistelutyö ja sen vaatima byrokratia. Näkisin silti, että esimerkiksi kosteikkojen tai suojavyöhykkeiden valvonta ei vaadi niin suuria resursseja kuin nykyinen perustukijärjestelmä.”

JUHANI REKU

TUTKIMUS

Perustuki on tehoton

Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen johtava ekonomisti Marita Laukkanen listaa ympäristötuen ongelmakohdat.
Järjestelmä maksaa 300 miljoonaa euroa vuodessa, mutta vaikutukset vesistöihin ovat olleet vähäiset.
Perustukeen käytetty euro tuottaa 0,70–1 euron hyödyn. Vastaava summa erityistukeen tuottaa 2–3 euron hyödyn.
Erityistuki sitouttaa, perustuki ei sitouta. Perustuen ehdot ovat ympäripyöreitä, erityistuki vaatii tilalta suunnittelua.
Ympäristötuki ei ole juuri vähentänyt lannoitteiden käyttöä. Typpipäästöt vähenivät vuosina 1996–2005 vain 11 prosenttia, fosforipäästöt 13 prosenttia.
Ympäristötuen vaikutus peltojen käyttöön on ollut haitallinen: viljan viljely on lisääntynyt, kesanto vähentynyt.
Moni asia olisi Laukkasen mukaan tapahtunut ilman ympäristötukijärjestelmääkin.

Lannoitteiden käyttö ei ole tutkijan mielestä vähentynyt tarpeeksi.

MT SANOO SUOMEKSI

[Minimilaki]

Sadon suuruuden määrää se tekijä, jota on kasvien tarpeeseen nähden vähiten.